

Quickscan Ecologie

Het Oost 60 te Oosterwolde

Opdrachtgever: Best4best

Organisatie
Lievense Milieu B.V.

Telefoon
+31 (0)88 910 20 00

Projectnummer
SOL014315

Adres
Ringwade 41
3439 LM Nieuwgein

Datum
1 oktober 2020

Documentnummer
1.0, versie 1.2

Colofon

Contactgegevens

[Redacted]

06 [Redacted]

[Redacted]@lievense.com

Contactgegevens

Best4best

Hitzumerweg 1

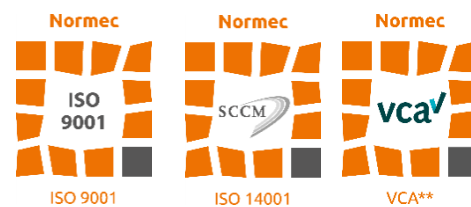
8806 TR Achlum

Autorisatie

Projectnummer	Documentnummer	Versie	Status
SOL014315	1.0	1.2	Definitief

Opgesteld door	Functie	Datum	Paraaf
[Redacted]	Adviseur Ecologie	01-10-2020	[Redacted]

Geverifieerd door	Functie	Datum	Paraaf
[Redacted]	Ecoloog	01-10-2020	[Redacted]

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
Overzicht bijlage(n)	4
1 Inleiding	5
2 Wettelijk kader	7
2.1 Soortenbescherming	7
2.2 Gebiedsbescherming	8
3 Plangebied	9
3.1 Huidige situatie	9
3.2 Toekomstig gebruik/planontwikkeling	10
4 Onderzoeksopzet	11
4.1 Beschikbare gegevens	11
4.2 Veldbezoek	11
4.3 Effectenbeoordeling	11
5 Toetsing Wnb: soortenbescherming	12
5.1 Planten	12
5.2 Grondgebonden zoogdieren	12
5.3 Vleermuizen	13
5.4 Amfibieën	14
5.5 Reptielen	15
5.6 Libellen, dagvlinders en overige ongewervelden	15
5.7 Vogels	15
6 Toetsing gebiedsbescherming	17
6.1 Natura 2000-gebieden	17
6.2 Toetsing provinciaal natuurbeleid	18
7 Effectbeoordeling	19
7.1 Toetsing beschermde soorten	19
7.2 Toetsing beschermde gebieden	20
7.3 Eindconclusie	20
8 Advies	22
8.1 Advies	22
8.2 Vervolgtraject	23
8.3 Geldigheid onderzoeksgegevens	24

Overzicht bijlage(n)

Bijlage 1	Topografische ligging
Bijlage 2	Wetgeving en beleid
Bijlage 3	Literatuur

1 Inleiding

In opdracht van Best4best is een Quickscan Ecologie uitgevoerd ter plaatse van Het Oost 60 te Oosterwolde. Aanleiding voor deze quickscan is de voorgenomen herinrichting van het plangebied.

Wanneer plannen worden ontwikkeld voor ruimtelijke ingrepen moet vooraf beoordeeld worden of sprake is van mogelijke nadelige effecten op beschermde natuurwaarden. De quickscan vormt de eerste fase in het kader van de procedure van de Wet natuurbescherming (hierna Wnb), Natuurnetwerk Nederland (hierna NNN) en ganzenfoerageergebied. In bijlage 2 wordt de natuurwetgeving en het natuurbeleid nader toegelicht.

De voorliggende toets leent zich niet direct voor een eventueel noodzakelijke ontheffingsaanvraag voor de geplande planontwikkeling. De toetsing is gedaan middels een quickscan aan de hand van een oriënterend veldbezoek en beschikbare verspreidingsgegevens. In onderhavige rapportage worden de resultaten van de quickscan beknopt besproken en worden op basis van de conclusie praktische adviezen gegeven.

Het doel van de quickscan is, om op basis van een literatuuronderzoek en een veldonderzoek, een inschatting te maken of:

- beschermde planten- en diersoorten in het plangebied of directe omgeving (binnen een straal van circa 5 kilometer) van het plangebied kunnen voorkomen. Gezien het ontbreken van open water wordt het voorkomen van beschermde vissen binnen het plangebied (of de invloedssfeer daarvan) op voorhand uitgesloten;
- de planontwikkeling mogelijk effect(en) heeft op de al dan niet aanwezige beschermde plant- en diersoorten;
- algemene soorten in het plangebied te verwachten zijn waar op basis van de zorgplicht (artikel 1.11 van de Wnb) rekening mee gehouden moet worden;
- een noodzaak aanwezig is voor het uitvoeren van een nader onderzoek naar de mogelijk voorkomende beschermde plant- en diersoorten, door een gerichte veldinventarisatie volgens de geldende protocollen en/of kennisdocumenten;
- de planontwikkeling plaatsvindt in of nabij een beschermd natuurgebied (Natura 2000-gebied of binnen provinciaal beleid beschermde gebieden) en of daarbij sprake is van de noodzaak voor nadere toetsing en vergunning in het kader van gebiedsbescherming conform de Wnb inclusief externe werking en/of het provinciale beleid.

Zowel bij mogelijke effecten als bij onvoldoende gegevens over de mogelijke aanwezige beschermde soorten of gebieden, volgt doorgaans het advies voor het uitvoeren van een nader onderzoek en/of toetsing. Op basis daarvan kan een vergunning en/of ontheffing bij het bevoegd gezag aangevraagd worden. Als in het plangebied geen beschermde soorten of functies (onder andere verblijfplaatsen) aanwezig zijn, en het plangebied geen functie heeft voor deze soorten is het aanvragen van een ontheffing en het nemen van soortgerichte maatregelen niet noodzakelijk. Bij het voorkomen van algemene (niet strikt beschermde) soorten geldt wel de zorgplicht (artikel 1.11 van de Wnb).

Lievense Milieu B.V. is door Normec Certification gecertificeerd voor de ISO 9001- en de 14001-normen en heeft een eigen kwaliteitssysteem. De medewerkers van Lievense Milieu B.V. voor de uitvoer van flora- en faunaonderzoeken zijn allen VCA gecertificeerd. Daarnaast is Lievense actief lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Lievense Milieu B.V. is niet aansprakelijk voor (vervolg)schade welke kan voorkomen op basis van de inhoud en resultaten van de opgestelde quickscan. Dit rapport is opgesteld op verzoek van de opdrachtgever en is haar eigendom.

2 Wettelijk kader

De Wet natuurbescherming (Wnb) voorziet in de bescherming van Europese Natura 2000-gebieden, nationale natuurgebieden (Natuur netwerk Nederland; het NNN), planten- en diersoorten (bijlage 1). De basis wordt gevormd door de zorgplicht (artikel 1.11), waarin gesteld wordt dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor alle in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.

In geval van overtreding van verboden zoals het opzettelijk doden van beschermde individuen, vernielen jaarrond beschermde nesten, eieren of andere beschermde leefgebieden bestaat er voor het bevoegd gezag een beginselplicht tot handhaving. Dat kan leiden tot bestuursrechtelijke maatregelen in de vorm van een last onder bestuursdwang, een last onder dwangsom of een BSBm (Bestuurlijke strafbeschikking milieu). Overtreding van deze verboden is bovendien een economisch delict en kan leiden tot strafrechtelijke vervolging.

2.1 Soortenbescherming

In de Wnb onderdeel soortenbescherming zijn, op basis van internationale afspraken, drie beschermingsregimes opgesteld voor strikt beschermde soorten (tabel 2.1).

Voor de eerste twee beschermingsregimes sluiten deze nauw aan bij de verboden en uitzonderingen uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Voor de andere soorten geldt een minder strikt regime. Elk van de drie beschermingsregimes kent zijn eigen soortenlijsten met daarbij eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffingsverlening. Binnen de categorie andere beschermde soorten (ook wel nationaal beschermde soorten) hebben provincies de bevoegdheid om eigen beleid te voeren.

Tabel 2.1: Op hoofdlijn verboden per beschermingsregime

Soorten	Artikel Wnb	Verboden
Vogelrichtlijn	3.1	<p>Lid 1. Opzettelijk doden/vangen</p> <p>Lid 2. Opzettelijk vernielen, wegnemen of beschadigen van nesten/eieren</p> <p>Lid 3. Eieren rapen/onder zich hebben</p> <p>Lid 4 & 5. Opzettelijk verstoren (indien van wezenlijke invloed op de staat van instandhouding)</p>
Habitatrichtlijn soorten uit bijlage I en II van de Bern conventie en bijlage I van de Bonn conventie	3.5	<p>Lid 1. Opzettelijk doden/vangen</p> <p>Lid 2. Opzettelijk verstoren</p> <p>Lid 3. Eieren te rapen of vernielen</p> <p>Lid 4. Beschadigen of vernielen van rust- en voortplantingsplaatsen</p> <p>Lid 5. Opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van planten</p>
Andere beschermde soorten	3.10	<p>Lid 1 a. Opzettelijk doden/vangen van zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen en ongewervelden (vernoemd in bijlage van de wet onderdeel A)</p> <p>Lid 1 b. Beschadigen of vernielen van rust- en voortplantingsplaatsen van soorten (als bedoeld in bijlage van de wet onderdeel A)</p> <p>Lid 1 c. Opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van planten (als bedoeld in bijlage van de wet onderdeel B)</p>

2.2 Gebiedsbescherming

Het onderdeel gebiedsbescherming van de Wnb voorziet in de bescherming van natuurgebieden van Europees belang welke behoren tot het Natura 2000-netwerk. Deze gebieden worden beschermd om de gunstige staat van instandhouding van vogelsoorten, habitattypen en andere planten- en diersoorten te behouden en waar nodig te herstellen.

Naast de wettelijke bescherming van de Natura 2000-gebieden heeft Nederland de bescherming van andere gebieden vastgelegd. Onder de planologische bescherming vallen onder andere het weidevogelgebied, ganzenfoerageergebied en het Natuurnetwerk Nederland (NNN). In de provincie Friesland is het provinciale natuurbeleid verwerkt in de Ecologische Hoofdstructuur. De bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur in Friesland (NNN) vindt plaats door toetsing van de bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen aan het provinciale beleid.

De gedeputeerde staten heeft op 17 juni 2014 een ganzenbeleid vastgesteld voor de gehele provincie Fryslân (Provinsje Fryslân, 2016). In dit beleid wordt rust geboden aan inheemse ganzen gedurende de winterrustperiode in de gehele provincie.

In 2018 is een nieuwe kaart uitgebracht met daarop aangewezen ganzenfoeragegebieden. In de speciaal aangewezen gebieden geldt een langere rustperiode voor (trek)ganzen. Binnen deze gebieden mogen geen (trek)ganzen worden verjaagd of worden geschoten gedurende de periode van 1 november tot 1 april (in soortspecifieke gebieden tot uiterlijk 1 juni). Indien de ganzen gedurende de rustperiode opzettelijk worden verstoord, dan wordt het verbod uit de Wet natuurbescherming overtreden (artikel 3.1, vierde lid).

3 Plangebied

Dit hoofdstuk geeft beknopt de huidige situatie van het plangebied (paragraaf 2.1) en de voorgenomen planontwikkeling (paragraaf 2.2) weer.

3.1 Huidige situatie

Het plangebied (figuur 3.1) is gelegen aan Het Oost 60 te Oosterwolde. Binnen en rondom het plangebied bevinden zich bomen, struiken en hagen die onder andere uit thuja, vlinderstruiken, liguster, hedra, roos-doorn, hulst, den, eik, berk, meidoorn en akkernoot bestaan. De overige begroeiing bestaat uit kort gemaaid gras. De rij- en wandelpaden zijn verhard met klinkers.

Op het terrein is een woonhuis, een houtenschuur, een tuinhuisje en een voormalig hondenok aanwezig. Het woonhuis heeft een pannendak, bakstenenmuur en een houten gevelbetimmering bij de kopse kant. De schuur heeft een pannendak en deels een bakstenen- en houtenmuur.

Aan de noordzijde buiten het plangebied is de openbare weg 'Het Oost' aanwezig. Langs de openbare weg bevindt zich een bomenrij bestaande uit eik. Aan de noordgrens van de planlocatie is een droogstaande, volledig met gras begroeide, afwateringsgreppel aanwezig. Ten oosten van het plangebied bevindt zich een maisveld en ten westen en zuiden zijn vergelijkbare erven gelegen.

Figuur 3.1: Locatie van het plangebied (rood kader; bron: Pdok.nl).

Figuur 3.3: Zicht op het woonhuis (foto richting het zuiden).

Figuur 3.4: Foto van de schuur.

Figuur 3.5: Zicht op het tuinhuisje (foto richting het zuidwesten).

Figuur 3.6: Foto van het voormalige hondenhok

Figuur 3.7: Zicht op de westelijke rand van de randbegroeiing (dennen en struiken) (foto richting het westen).

3.2 Toekomstig gebruik/planontwikkeling

Het herontwikkelingsplan betreft het slopen van de aanwezige bebouwing, het verwijderen van hagen en struiken en het kappen van bomen. De opdrachtgever is voornemens op de locatie een complex van zes appartementen te bouwen.

4 Onderzoeksopzet

Het voorliggende onderzoek bestaat uit het raadplegen van beschikbare gegevens (paragraaf 4.1), gevolgd door een veldbezoek (paragraaf 4.2) en tot slot een effectenbeoordeling (paragraaf 4.3) van de beschikbare gegevens en het veldbezoek. Hieruit worden conclusies getrokken en advies gegeven met betrekking tot de Wet natuurbescherming en globale toetsing provinciaal beleid.

4.1 Beschikbare gegevens

Grote delen van Nederland zijn in de afgelopen jaren reeds onderzocht op aanwezige beschermde soorten. De gegevens afkomstig van deze onderzoeken worden grotendeels gepubliceerd in boeken (soortverspreidingsatlassen), rapportages of zijn op internet te raadplegen. De geraadpleegde literatuur en internetbronnen staan weergegeven in de literatuurlijst. Er is gebruik gemaakt van de informatie uit de Nationale Databank Flora en Fauna van 2010 tot en met 2020 (NDFF, 2020). De beschikbare gegevens over het voorkomen van beschermde natuurwaarden in en binnen de invloedssfeer (binnen een straal van maximaal vijf kilometer) van het plangebied zijn voorafgaand aan het veldbezoek geanalyseerd en in het veld geverifieerd.

4.2 Veldbezoek

Inzicht in het voorkomen van beschermde soorten wordt verkregen door het uitvoeren van een oriënterend veldbezoek. Met dit veldbezoek kan beoordeeld worden of de planten- en diersoorten die in de bestaande gegevens zijn genoemd, ook daadwerkelijk in het gebied voorkomen of verwacht kunnen worden. Daarnaast wordt beoordeeld of ook andere beschermde soorten voorkomen of te verwachten zijn op basis van de aanwezige terreinkenmerken en het beheer. Het veldonderzoek is door Lievense Milieu B.V. op 22 september 2020 uitgevoerd door [REDACTED]. Ten tijde van de inspectie was het gemiddeld 14 °C, zonnig weer met een zwakke zuidooster wind (1 Bft).

4.3 Effectenbeoordeling

De omvang van de werkzaamheden en de veranderingen die worden aangebracht in het plangebied vormen de basis voor de effectenbeoordeling (zie paragraaf 2.2). De effectenbeoordeling houdt rekening met tijdelijke effecten (gedurende de uitvoering van de werkzaamheden) en langdurige effecten (na de uitvoering). In hoeverre het mogelijk is om een complete effectenanalyse te maken, is afhankelijk van de volledigheid en bruikbaarheid van de beschikbare verspreidingsgegevens en duidelijkheid over de uit te voeren werkzaamheden en uitvoeringsplanning.

In de effectenbeoordeling wordt ervan uitgegaan dat de werkzaamheden gedurende daglichtperiode worden uitgevoerd. Omdat de exacte werkzaamheden en uitvoeringsperiode en -duur nog niet bekend zijn, wordt in de effectenbeoordeling aangegeven in welke periode veel dan wel weinig (of geen) effecten worden verwacht. Wanneer aanvullend onderzoek noodzakelijk blijkt, is dat beschreven.

5 Toetsing Wnb: soortenbescherming

5.1 Planten

Uit verspreidingsgegevens zijn in de omgeving van het plangebied (tot vijf kilometer) geen beschermde soorten vermeld (NDFF, 2020).

Het plangebied bestaat grotendeels uit randbegroeiing in de vorm van bomen en hagen en een goed onderhouden gazon. Op basis van de terreinkenmerken, habitateisen en recente verspreidingsgegevens wordt het voorkomen van beschermde planten soorten binnen het plangebied uitgesloten.

5.2 Grondgebonden zoogdieren

De verspreidingsgegevens van grondgebonden zoogdieren (NDFF, 2020) geven aan, dat in de directe omgeving van het plangebied diverse grondgebonden zoogdierensoorten kunnen worden aangetroffen. Voor de, binnen de omgeving (tot vijf kilometer) van het plangebied, voorkomende soorten aardmuis, bosmuis, bruine rat, bunzing, dwergmuis, egel, gewone bosspitsmuis, haas, huisspitsmuis, konijn, mol, steenmarter, veldmuis, vos en wezel geldt een vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkeling (provincie Friesland, 2016).

Voor de in de omgeving (tot vijf kilometer) van het plangebied voorkomende waterspitsmuis, otter, boommarter, das en eekhoorn geldt geen vrijstelling.

Op basis van het ontbreken van geschikt habitat (onder andere ontbreken van open water) wordt het voorkomen van de waterspitsmuis en otter uitgesloten.

Het plangebied is niet geschikt als verblijfplaats en/of foerageergebied voor de boommarter. Zoals de naam al aangeeft verkiest deze marter het bos als zijn habitat en vermijdt hij zoveel mogelijk menselijk contact. Het leefgebied van de boommarter is groot en bestaat uit meerdere schuilplaatsen (o.a. boomholtes, takkenhopen en dichte struwelen). Het plangebied is niet geschikt voor deze soort als verblijfplaats vanwege het bewoonde karakter en het ontbreken van geschikte bomen met holten. Tijdens de inventarisatie is het plangebied grondig onderzocht op sporen en wissels van deze soort. Deze zijn niet aangetroffen. De bekende NDFF-waarnemingen van deze soort bevinden zich in de omgeving van Wepenpolder, op zo'n 2,5 kilometer ten noordoosten van het plangebied, waar geschikt bosgebied aanwezig is.

Op 600 meter ten zuiden van het plangebied is langs de bosrand een foeragerende das waargenomen. Deze soort heeft de voorkeur voor kleinschalige cultuurlandschappen met voldoende dekking in de vorm van houtwallen, bosjes en heggen. Langs randen en lijnvormige elementen foerageert de das naar paddenstoelen, insecten, kleine zoogdieren, larven, mais en vruchten. Het plangebied en de omgeving ervan biedt in de vorm van randbegroeiing, maisland, houtwallen, bosjes en heggen geschikt foerageergebied voor de das. Op basis van deze gegevens wordt het voorkomen van das sporadisch verwacht (foeragerend wanneer bijvoorbeeld de mais rijp is).

De onderzoekslocatie maakt onderdeel uit van het foerageergebied van de eekhoorn. Tijdens de inventarisatie is, in de aanwezige eikenboom (ter plaatse van de noordelijk gelegen randbegroeiing), een foeragerende eekhoorn waargenomen. De aanwezige bomen zijn onderzocht op verblijfplaatsen van deze soort. Deze zijn niet aangetroffen waardoor de functie van het plangebied als voorplantingsgebied wordt uitgesloten.

De aanwezigheid van de das en eekhoorn binnen het plangebied kan gezien het aanwezige habitat niet worden uitgesloten. Op basis van de verspreidingsgegevens wordt het voorkomen van andere strikt beschermde soorten uitgesloten.

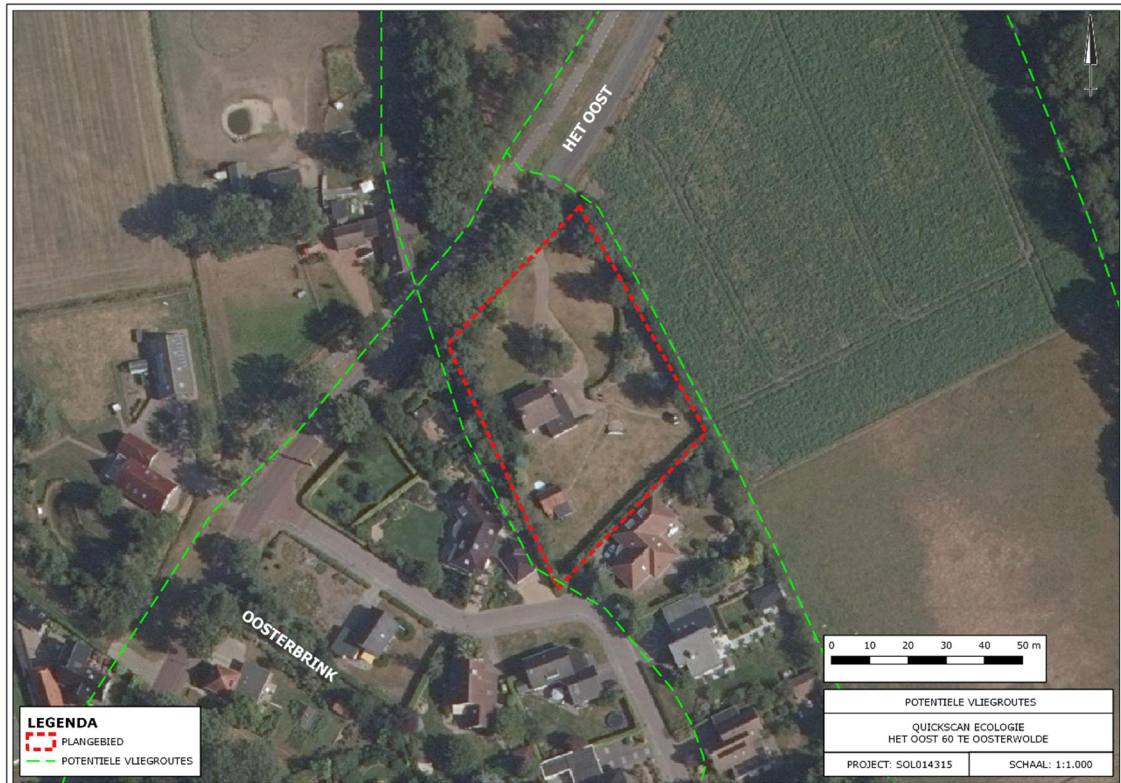
5.3 Vleermuizen

De verspreidingsgegevens van vleermuizen (NDFF, 2020) geven aan dat in de omgeving van het plangebied (tot vijf kilometer) vleermuizen kunnen voorkomen. Alle vleermuizen zijn strikt beschermd conform de Wnb. De in de directe omgeving voorkomende vleermuizen zijn baardvleermuis, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, watervleermuis.

- Baardvleermuis, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, meervleermuis en ruige dwergvleermuis zijn overwegend gebouwbewonende soorten. De te slopen bebouwing bevat geen toegankelijke openingen; er is geen beschikbare ruimte onder de houten gevelbetimmering, onder de dakpannen en er zijn geen ruimtes onder kant- en nokpannen. Verblijfplaatsen van baardvleermuis, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, meervleermuis en mogelijk ruige dwergvleermuis kunnen worden uitgesloten.
- Binnen het plangebied zijn geen geschikte bomen aanwezig die een verblijfplaats kunnen herbergen voor boombewonende soorten. Verblijfplaatsen van overwegend boombewonende vleermuissoorten zoals rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis kunnen worden uitgesloten.

Het plangebied biedt voldoende plekken waar vleermuizen in de luwte kunnen foerageren, mogelijk gebruiken de in de omgeving van het plangebied waargenomen vleermuissoorten het plangebied als onderdeel van het foerageergebied.

De bomenlanen aan de noord-, oost- en westzijde van het plangebied fungeren mogelijk als vliegroute voor de vleermuizen (zie figuur 5.1). De (eiken) bomenrij langs de openbare weg 'Het Oost' bevindt zich op gemeentelijke grond en zal worden blijven behouden. Indien de binnen het plangebied aanwezige rand begroeiing (bomen en hagen) wordt verwijderd dient een nader onderzoek naar vliegroutes en foerageergebied van vleermuizen te worden uitgevoerd.

Figuur 5.1: Potentiële vliegroutes (groene stippellijn) binnen het plangebied en in de omgeving (bron: Lievense en Pdok.nl).

5.4 Amfibieën

De verspreidingsgegevens van amfibieën (RAVON, 2016; NDFF, 2020) geven aan dat in de omgeving van het plangebied (tot vijf kilometer) diverse amfibieënsoorten kunnen worden aangetroffen. Voor de binnen de omgeving (tot vijf kilometer) van het plangebied voorkomende soorten bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en meerkikker geldt een vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkeling (provincie Friesland, 2016).

Voor de in de omgeving van het plangebied voorkomende soorten boomkikker, heikikker en poelkikker geldt geen vrijstelling.

Op basis van het ontbreken van geschikt habitat (open water en geschikt landhabitat) wordt het voorkomen van de boomkikker, heikikker en poelkikker binnen het plangebied uitgesloten. Geschikt habitat voor de heikikker en boomkikker bevindt ter plaatse van het Natura 2000-gebied "Fochteloërveen", op zo'n 3 kilometer ten oosten van het plangebied. Op een kortere afstand van het plangebied (circa 500 meter ten noorden) is tweemaal de poelkikker waargenomen. De poelkikker is een typische waterkikker. De overwinteringsplaatsen liggen afhankelijk van het landschapstype binnen de 100 à 200 meter van het water. Gezien het onderhouden karakter van het plangebied alsmede het ontbreken van een waterhabitat in de directe omgeving kan het gebruik van het plangebied door deze soorten worden uitgesloten.

5.5 Reptielen

De verspreidingsgegevens van reptielen (RAVON, 2016; NDFF, 2020) geven aan dat in de omgeving van het plangebied (tot vijf kilometer) de beschermde gladde slang, adder, levendbarende hagedis, ringslang zijn waargenomen.

Volgens NDFF-gegevens bevinden zich, ter plaatse van het Natura 2000-gebied “Fochteloërveen” (3 kilometer ten oosten van het plangebied), voor de voornoemde soorten geschikte biotopen. Binnen het bosgebied, gelegen ten noorden en zuiden van het plangebied (respectievelijk op 2,3 en 4 kilometer afstand), is tweemaal een levendbarende hagedis waargenomen. Op basis van het ontbreken van geschikt habitat; open water, broeihopen, zuidhellingen, vochtige heide- en bosgebieden wordt het voorkomen van deze soorten binnen het plangebied uitgesloten.

5.6 Libellen, dagvlinders en overige ongewervelden

De verspreidingsgegevens van libellen, dagvlinders en overige ongewervelden geven aan dat in de omgeving (tot vijf kilometer) van het plangebied de beschermde grote vos, grote weerschijnvlinder, gevlekte witsnuitlibel en het veenhooibeestje voorkomen (NDFF, 2020; Vlinderstichting; 2020).

Op basis van het geboden habitat (onderhouden gazon, bebouwd oppervlak en hoge rand begroeiing) en het ontbreken van open water en waadplanten wordt het voorkomen van de bovengenoemde- en andere strikt beschermde soorten binnen het plangebied uitgesloten.

Tijdens de veldinspectie is aan de gevel van het woonhuis een dagpauwoog aangetroffen.

5.7 Vogels

Algemene broedvogels

Tijdens het veldbezoek zijn in en om het plangebied algemeen beschermde vogelsoorten waargenomen, onder andere houtduif, koolmees, pimpelmees, roodborst, merel, kauw en zwarte kraai. Het plangebied en de directe omgeving biedt in de vorm van bebouwing en rand begroeiing diverse mogelijkheden als broedlocatie voor deze algemeen beschermde vogelsoorten.

De herontwikkeling kan verstrend werken voor de bovengenoemde soorten. Door buiten het broedseizoen te werken, kunnen negatieve effecten worden voorkomen. Voor het broedseizoen (verschilt per soort) wordt in de wet geen standaardperiode aangehouden. Doorgaans kan globaal uitgegaan worden van 15 maart tot 15 augustus. Echter zijn broedgevallen buiten deze periode ook beschermd. Geadviseerd wordt om de werkzaamheden buiten het broedseizoen te starten. Indien dit niet mogelijk is dient er voorafgaand aan de werkzaamheden een veldinspectie te worden uitgevoerd door een ecologisch adviseur naar de aanwezigheid van broedende vogels.

Vogels met een jaarrond beschermde nestplaats

In de omgeving (straal van vijf kilometer) van het plangebied zijn de volgende vogelsoorten bekend met een jaarrond beschermd nest, dit betreft: boomvalk, buizerd, gierwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer en wespandief (NDFF, 2020).

- In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen van de huismus en gierwaluw bekend. Dit betreft de bebouwde kom van Oosterwolde. Tijdens het veldbezoek is de aanwezige bebouwing geïnspecteerd op geschikte ruimtes onder dakpannen, kant- en nokpannen. Dit is niet aangetroffen. Verder zijn geen waarnemingen gedaan van huismus in de directe omgeving van het plangebied.
- De boomvalk, buizerd, havik, ransuil, sperwer en wespandief broeden in bossen of halfopen landschappen, vaak hoog in een boomkruin, waar ze grote nesten maken of hergebruiken. Deze soorten foerageren in half open (agrarisch) gebied met bos of bosschage in de omgeving. Tijdens het veldbezoek zijn geen grote nesten of foeragerende vogels waargenomen.
- De grote gele kwikstaart nestelt graag bij stromend water in een nis in de muur, bij bomenwortels in natuurlijke oevers en onder bruggen. Dit biotoop is op of nabij de onderzoekslocatie niet aanwezig, waardoor kan worden uitgesloten dat het plangebied een functie heeft voor deze soort.
- Kerkuilen broeden vooral in de hoge, donkere en tochtvrije delen van boerenschuren. Het plangebied is niet geschikt als broed- of foerageergebied voor deze soort vanwege het ontbreken van geschikte schuren en het onderhouden karakter van het plangebied.
- De roek broedt in opvallende kolonies met grote nesten. Een roekenkolonie is niet aangetroffen tijdens het veldbezoek. Op basis hiervan is het redelijkerwijs uit te sluiten dat negatieve effecten zullen optreden voor deze soort door de voorgenomen ingreep.
- De ooievaar broedt graag op hoge locaties, bijvoorbeeld bovenop nestpalen, op kerken, of in hoogspanningsmasten. Er zijn geen nesten van de ooievaar aangetroffen op en in de omgeving van de onderzoekslocatie.
- De slechtvalk broedt op hoge stenige bebouwing, zoals kantoorgebouwen, torens en fabrieksschoorstenen. De aanwezige bebouwing op de onderzoekslocatie is ongeschikt omdat deze te laag is.

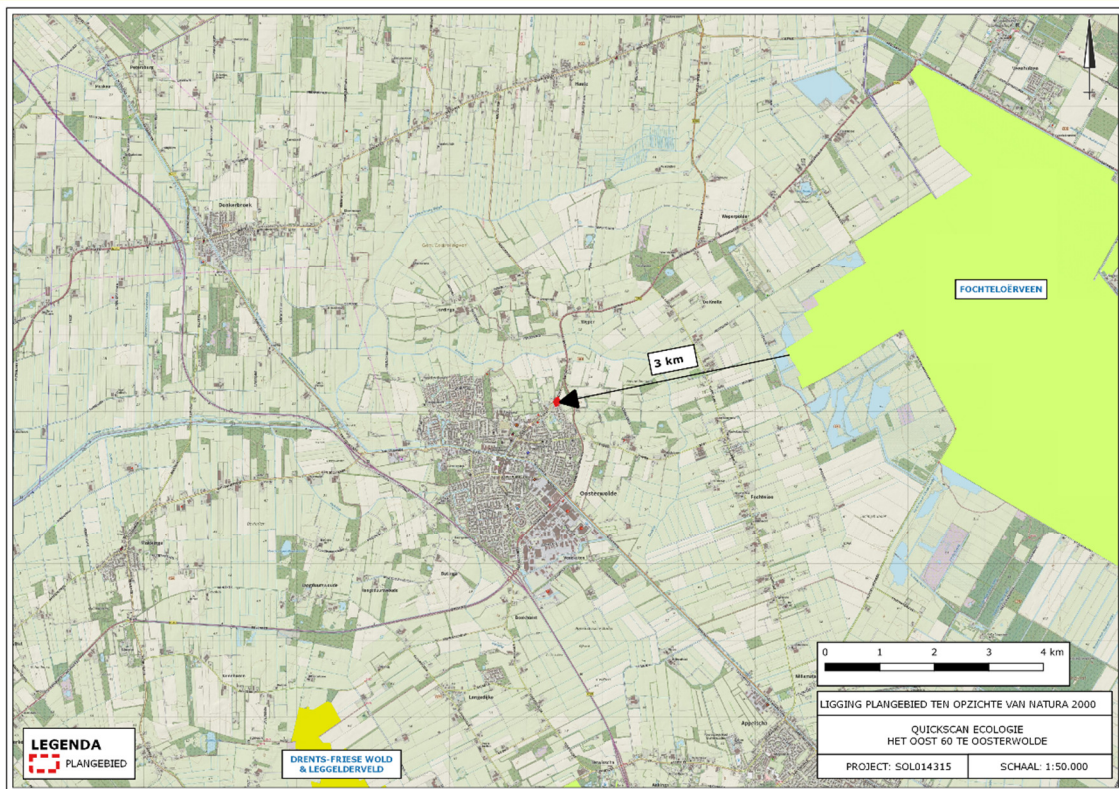

6 Toetsing gebiedsbescherming

Binnen dit hoofdstuk wordt de status van het plangebied beschreven als Natura 2000-gebied (paragraaf 6.1).

6.1 Natura 2000-gebieden

Het plangebied heeft geen status als beschermd Natura 2000-gebied. Het meest dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied 'Fochteloërveen' bevindt zich op circa 3 kilometer ten westen van het plangebied. Op een grotere afstand (circa 5 km ten zuiden) is het Natura 2000-gebied Drents-Friese Wold & Leggelderveld gelegen.

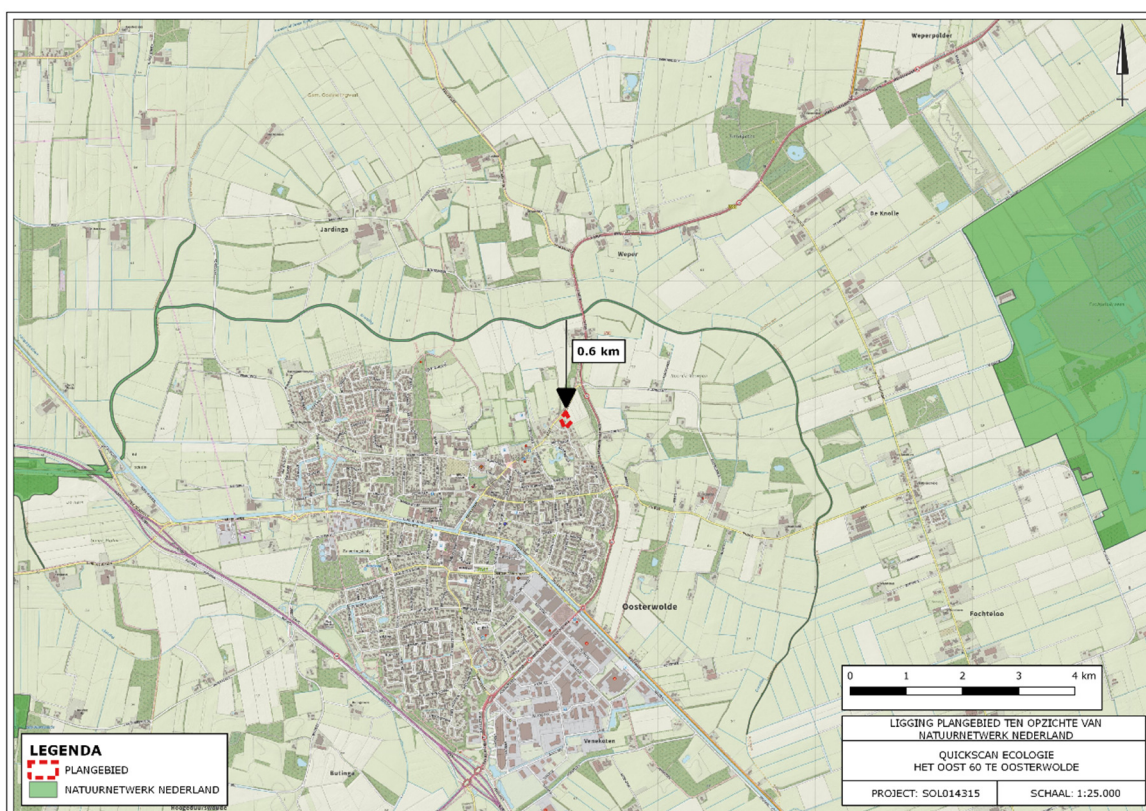

Figuur 6.1 Ligging plangebied (globaal rode stip) ten opzichte van Natura 2000 (geel=habitatrictlijngebied, groen=habitatrictlijn- en vogelrichtlijngebied) (bron: Pdok.nl).

6.2 Toetsing provinciaal natuurbeleid

Ecologische Hoofdstructuur, ganzenfoerageergebied en weidevogelgebied

Het plangebied is geen onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland (Ecologische Hoofdstructuur in de provincie Friesland). De meest dichtstbijzijnde Ecologische Hoofdstructuur ligt op circa 0,6 kilometer ten noorden van het plangebied (zie figuur 6.2). Het voornemen heeft door de locatie buiten de Ecologische Hoofdstructuur en de aard en omvang geen negatieve invloed op de wezenlijke kenmerken en waarden van de Ecologische Hoofdstructuur. Het dichtstbijzijnde ganzenfoerageergebied en weidevogelgebied bevinden zich respectievelijk op circa 18 en 19 kilometer ten oosten en westen van het plangebied.

Figuur 1: Ligging plangebied (globaal, rode contour) ten opzichte van Natuur Netwerk Nederland (bron: PDOK, planologische EHS)

7 Effectbeoordeling

In dit hoofdstuk zijn de effecten op de verwachte natuurwaarden besproken op basis van de in hoofdstuk 3 omschreven planontwikkeling. Op basis van de verwachte effecten is inzicht gegeven over de kans dat de werkzaamheden leiden tot een overtreding van de Wnb (tabel 2.1). Waar een overtreding niet zonder meer kan worden uitgesloten wordt, waar mogelijk, een praktisch advies gegeven om de werkzaamheden alsnog zonder ontheffing (en overtreding) te kunnen laten doorgaan. Deze informatie wordt overzichtelijk gepresenteerd in de conclusie (paragraaf 7.3), waarna eventuele soortgerichte maatregelen of vervolgstappen worden geadviseerd in hoofdstuk 8.

7.1 Toetsing beschermde soorten

Op basis van het literatuuronderzoek, het veldbezoek en de planontwikkeling is geconcludeerd dat er beschermde soorten amfibieën, grondgebonden zoogdieren, vleermuizen en algemene (broed)vogels (categorie 5) verwacht worden in het plangebied.

Vleermuizen

Het plangebied biedt plekken in de luwte waar vleermuizen kunnen foerageren. Het is goed mogelijk dat de bomen langs de openbare weg 'Het Oost', aan de noordzijde van het plangebied en de randbegroeiing (bomen en hagen) binnen het plangebied gebruikt worden als vliegroute en foerageergebied. Indien de opdrachtgever voornemens is de bomen en hagen te verwijderen dan dient er een nader onderzoek plaats te vinden naar de functie voor vleermuizen als vliegroute en/of foerageergebied.

Zoogdieren

De randbegroeiing in vorm van bomen en hagen maakt onderdeel uit van het foerageergebied van de eekhoorn en sporadisch van de das.

Het plangebied biedt geen verblijfplaatsen voor de das en de eekhoorn. Het plangebied heeft enkel een functie als foerageergebied voor de das en de eekhoorn. In de omgeving van het plangebied is voldoende foerageergebied beschikbaar waardoor de functionaliteit van eventuele verblijfplaatsen buiten het plangebied niet wordt aangetast.

Algemeen beschermd

In het plangebied komen naar verwachting algemeen beschermde amfibieën en grondgebonden zoogdieren voor, waarvoor een vrijstelling geldt in het kader van ruimtelijke ontwikkeling (Provincie Friesland, 2016). Dit wil zeggen dat voor de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling geen ontheffing van de Wnb hoeft te worden aangevraagd. Voor deze soorten geldt echter, net als voor niet beschermde soorten, te allen tijde de zorgplicht. Omdat deze soorten jaarrond actief zijn kan geen voorkeursperiode worden aangegeven.

Voor de voorgenomen ruimtelijke ontwikkelingen is voor de soortgroepen algemeen beschermde grondgebonden zoogdieren en amfibieën geen nader onderzoek of een ontheffing in het kader van de Wnb nodig.

Vogels (algemeen beschermd)

Het plangebied biedt in potentie mogelijkheden als broedlocatie voor diverse algemene vogelsoorten. Werkzaamheden die tijdens de broedactiviteit worden uitgevoerd kunnen leiden tot verstoring of vernietiging van (nesten van) broedende vogels. Verstoring van nesten met eieren of kuikens is niet toegestaan en hier wordt geen ontheffing voor verleend. Buiten het broedseizoen zijn onbezette nesten niet beschermd, behalve als het nesten van vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest betreft (zie bijlage 2).

7.2 Toetsing beschermde gebieden

Het plangebied heeft geen status als Natura-2000 gebied. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied (Fochteloërveen) ligt op minimaal 3 kilometer ten westen van het plangebied.

Om er zeker van te zijn dat de toekomstige planontwikkeling (woningbouw) geen afbreuk doet aan de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied wordt aanbevolen een AERIUS-berekening te laten uitvoeren. De toename van de stikstofdepositie kan het gevolg zijn van bouwwerkzaamheden in de aanlegfase en het gebruik in de gebruikersfase. Bij bijvoorbeeld bouwprojecten moet gedacht worden aan het aanvoeren van bouwmaterialen en het realiseren van gebouwen en bij de gebruiksfase aan autoverkeer van bewoners en bezoekers van de woningen.

Als sprake is van een toename aan stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitattypen of leefgebieden van soorten, dan moet nader onderzoek middels een voortoets stikstofdepositie uitwijzen of er sprake is van significant negatieve effecten.

Het plangebied heeft geen status in het kader van Natuurnetwerk Nederland (NNN) of als ganzenfoeragegebied of weidevogelgebied. Het dichtstbijzijnde NNN-gebied is aanwezig op circa 0,6 kilometer ten noorden van het plangebied.

Het voornemen heeft door zijn locatie, aard en omvang geen negatieve invloed op de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN. Vanuit het provinciale natuurbeleid is er daarom geen bezwaar tegen de voorgenomen ingreep. Een nadere beoordeling ('nee, tenzij'-toetsing) is niet nodig.

7.3 Eindconclusie

Het plangebied heeft mogelijk een functie voor algemene amfibieën en grondgebonden zoogdieren en beschermde vleermuizen en vogels (algemene broedvogels). In deze quickscan wordt het volgende geconcludeerd:

- De verspreidingsgegevens en het veldbezoek geven een voldoende duidelijk beeld van het (mogelijk) voorkomen van beschermde amfibieën, grondgebonden zoogdieren, jaarrond beschermde vogels, ongewervelden, planten, reptielen en vleermuizen.
- De planontwikkeling heeft naar verwachting geen negatieve effecten op beschermde amfibieën, ongewervelden, planten, grondgebonden zoogdieren, jaarrond beschermde broedvogels en reptielen. Voor deze soortgroepen behoeven geen mitigerende maatregelen genomen te worden (anders dan maatregelen in het kader van de algemene

- zorgplicht) en is het aanvragen van een ontheffing van de Wnb niet aan de orde. Wel kunnen tijdens het broedseizoen algemene broedvogels aanwezig zijn.
- De randbegroeiing is in potentie geschikt als foerageergebied en vliegroute voor vleermuizen. Indien de bomen en hagen worden verwijderd dient er een nader onderzoek naar het gebruik van deze randbegroeiing door vleermuizen als vliegroute en/of foerageergebied plaats te vinden.
  - In verband met het voorkomen van algemene broedvogels in en binnen de invloedssfeer van het plangebied moeten mogelijk mitigerende maatregelen worden genomen. Dit is sterk afhankelijk van het moment en de duur van uitvoering.
  - Voor alle soorten, ongeacht bescherming via natuurwetgeving of niet, geldt de zorgplicht waarbij eenieder voldoende zorg in acht neemt voor de in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
  - Er is naar verwachting geen sprake van effecten op NNN-gebieden en Natura 2000-gebieden. Om dit te bevestigen wordt aanbevolen een ARIUS-berekening te laten uitvoeren.

8 Advies

In dit hoofdstuk wordt advies (paragraaf 8.1) gegeven over maatregelen voor en tijdens het uitvoeren van de werkzaamheden, op basis van hoofdstuk 7. In paragraaf 8.2 staat beschreven wat de geldigheid is van dit rapport.

8.1 Advies

Zorgplicht

Voor alle aanwezige soorten, ook die niet beschermd zijn via de Wnb, geldt altijd de zorgplicht (artikel 1.11). In de zorgplicht wordt gesteld dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Dit betekent dat tijdens de werkzaamheden rekening dient te worden gehouden met de mogelijke aanwezigheid van diverse soorten. Aanwezige dieren dienen de gelegenheid te krijgen om het terrein zelfstandig te verlaten. Indien deze dieren het terrein niet zelfstandig kunnen verlaten, dienen deze te worden verplaatst naar geschikt habitat buiten de ingreep. De voorkeur gaat uit naar het uitvoeren van werkzaamheden in de minst kwetsbare periode.

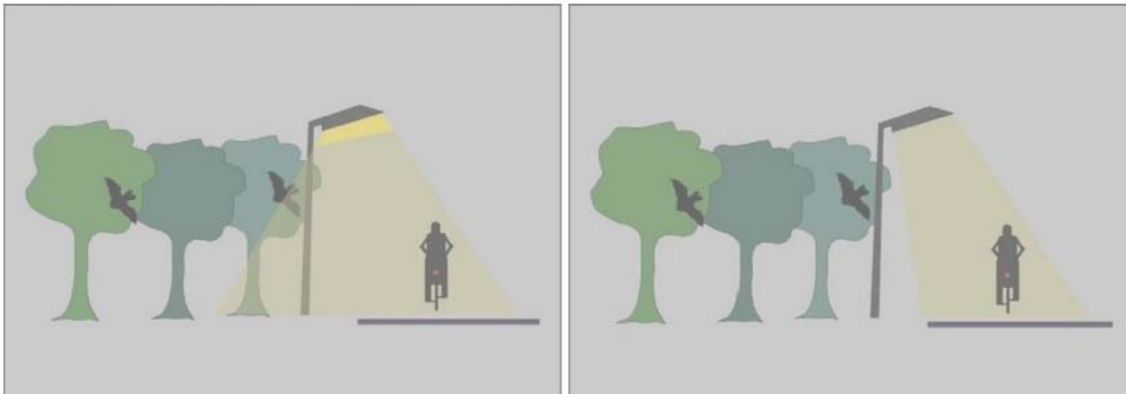
Planning werkzaamheden t.o.v. kwetsbare periode

Door de werkzaamheden op te starten voorafgaand aan het broedseizoen wordt de bouw van nesten door broedvogels ontmoedigd. De nesten die dan alsnog worden gebouwd worden niet aangetast omdat deze immers binnen de verstoringzone liggen. Broedende vogels (in gebruik zijnde broedlocaties/nesten) zijn beschermd en mogen derhalve niet verstoord worden (geen ontheffing mogelijk). Het broedseizoen is een globale periode (in ieder geval tussen 15 maart en 15 augustus, maar kan eerder beginnen en langer doorgaan), waarin de kans op broedgevallen groot is. Omdat alle broedgevallen beschermd zijn, vallen ook broedgevallen buiten deze globale periode onder de bescherming van de Wnb.

Geadviseerd wordt om de voorgenomen sloop- en bouwwerkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Mocht ervoor gekozen worden de werkzaamheden toch in het broedseizoen te laten plaatsvinden, dan dient voorafgaand aan de werkzaamheden een deskundige op het gebied van vogels te worden ingezet. De deskundige stelt vast of er broedsels aanwezig zijn en -zo ja- of deze worden verstoord door de toekomstige werkzaamheden. Het resultaat van deze controle kan gevolgen hebben voor de uitvoering en planning indien er broedsels worden aangetroffen.

Aangepaste verlichting

Voorts wordt geadviseerd met de verlichting (tijdens de werkzaamheden en in de gebruikssituatie) rekening te houden met soorten die gevoelig zijn voor licht (bijvoorbeeld vleermuizen en nacht zoogdieren). Dit kan door het licht zo veel mogelijk te richten, niet tijdens de nacht en schermer te werken en strooilight zo veel mogelijk te beperken. Verlichting dient zo veel mogelijk gedimd en gericht te worden (figuur 8.1) en waar mogelijk zoveel mogelijk worden afgeschermd van geschikt habitat voor vleermuizen en andere lichtgevoelige soorten.

Figuur 8.1: Voorbeeld gerichte verlichting. Links: ongerichte verlichting. Rechts: gerichte verlichting waarbij lichtverstoring wordt voorkomen. (Bron: Zoogdiervereniging, 2013)

Natuurinclusief bouwen en ontwikkelen biodiversiteit in de omgeving

De biodiversiteit in Nederland staat onder druk. Ook in de bebouwde omgeving. Door het massaal toepassen van vogelschroten, opvullen van spouwmuren (ter isolatie), bomenkap en de verstening van tuinen (betegelen in plaats van gras, bomen en hagen), zijn veel verblijfplaatsen en leefgebied verloren gegaan.

Door natuurinclusief te bouwen kan het tij worden gekeerd. Een omgeving waar plek is voor biodiversiteit is tevens een gezonde omgeving waar het prettig verblijven is voor de mens. Door het treffen van de juiste voorzieningen, zoals: vogelvides, (inbouw-)vleermuiskasten en nestkasten kan een bijdrage worden geleverd aan verschillende soorten en dus biodiversiteit.

Deze voorzieningen zijn dusdanig ontworpen dat, mits juist geplaatst, fauna geen schade of overlast kan veroorzaken en gaan daarom goed samen met de gebruiksfunctie voor mensen. Naast prefab oplossingen dient ook gekeken te worden naar de juiste groenvoorzieningen. Deze zijn van belang voor de verspreidings- en foerageermogelijkheden van aanwezige soorten. Denk daarbij aan afwisseling tussen vegetatielagen (kruid-, struik- en boomlaag) en waterpartijen als poelen en sloten. Ook dit draagt bij aan een prettige leefomgeving. Denk daarbij niet alleen aan de tuin op het maaiveld, maar ook aan een kruidenrijk groen dak. Er zijn zelfs zogenaamde 'bruine daken', als een groen dak niet haalbaar is. Deze zijn onder andere van belang voor de witte kwikstaart.

8.2 Vervolgtraject

Vleermuizen (vliegroute en foerageergebied)

De randbegroeiing (bomen en hagen) is in potentie geschikt als vliegroute en foerageergebied voor vleermuizen. Indien de bomen en de haag worden verwijderd dient er een nader onderzoek naar de functie van deze begroeiing voor vleermuizen plaats te vinden.

Broedvogels

De voorgenomen werkzaamheden (slopen en bouwen) kunnen verstorend werken voor algemene vogelsoorten. Door buiten het broedseizoen te werken, kunnen negatieve effecten worden voorkomen. Voor het broedseizoen (verschilt per soort) wordt in de wet geen

standaardperiode aangehouden, doorgaans kan globaal uitgegaan worden van 15 maart tot 15 augustus. Echter zijn broedgevallen buiten deze periode ook beschermd. Geadviseerd wordt om de werkzaamheden buiten het broedseizoen te starten. Indien dit niet mogelijk is dient er voorafgaand aan de werkzaamheden een veldinspectie te worden uitgevoerd door een ecologisch adviseur naar de aanwezigheid van broedende vogels.

EARIUS berekening

Om er zeker van te zijn dat de planontwikkeling geen afbreuk doet aan de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied wordt aanbevolen een EARIUS berekening te doen.

8.3 Geldigheid onderzoeksgegevens

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de landelijk geldende richtlijnen. Het bevoegd gezag hanteert over het algemeen de volgende definitie voor de geldigheid van onderzoeken naar beschermde soorten: "Onderzoeksgegevens mogen maximaal 3 jaar oud zijn in gebieden waar weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen zijn opgetreden in de afgelopen drie jaar. In gebieden waar dit niet voor geldt, moeten de gegevens recenter zijn."

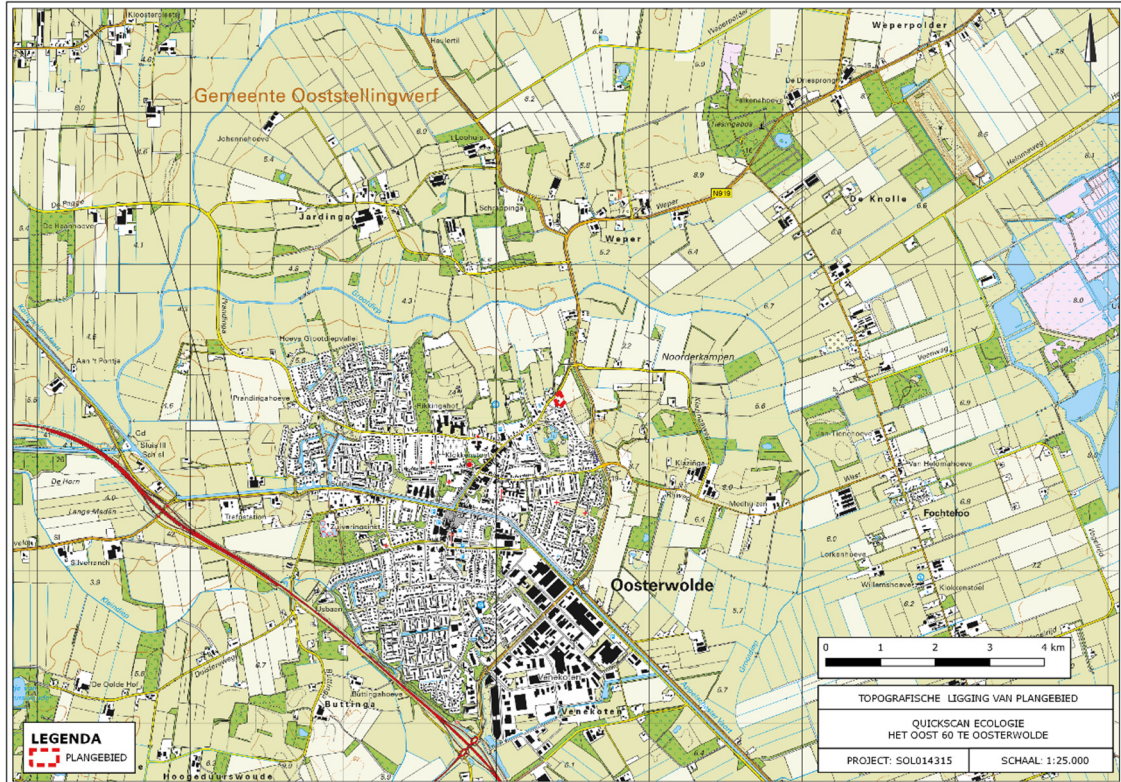

Overzicht bijlage(n)

Bijlage 1	Topografische ligging
Bijlage 2	Wetgeving en beleid
Bijlage 3	Literatuur

Bijlage 1 Topografische ligging

Regionale ligging plangebied (schaal 1:25.000)

Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming (hierna Wnb) vervangt vanaf 1 januari 2017 de Natuurbeschermingswet 1998, Flora- en faunawet en de Boswet en voorziet hiermee in een gemoderniseerd wettelijk kader voor de bescherming van natuurgebieden, dier- en plantensoorten en houtopstanden. Een belangrijk deel van de in de wet opgenomen regels bestaat uit de omzetting van de internationale verplichtingen op het vlak van bescherming van de biologische diversiteit, in het bijzonder de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. De Wnb richt zich in basis op:

- Het beschermen en ontwikkelen van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde, en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit,
- Het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de natuur ter vervulling van maatschappelijke functies, en
- Het verzekeren van een samenhangend beleid gericht op het behoud en beheer van waardevolle landschappen, vanwege hun bijdrage aan de biologische diversiteit en hun cultuurhistorische betekenis, mede ter vervulling van maatschappelijke functies.

De wet geeft ook invulling aan de in het bestuursakkoord natuur gemaakte afspraken over decentralisatie van taken en verantwoordelijkheden van het Rijk naar de provincies. De instrumenten en begrippenkaders van de Wnb zijn zo goed mogelijk afgestemd op andere onderdelen van het omgevingsrecht, in het bijzonder de toekomstige Omgevingswet.

In de Wnb zijn, behalve meer algemene bepalingen over bevoegdheden, natuur- en landschapsbeleid, beleidsmonitoring en instrumenten ter bescherming van natuur en landschap ook specifieke regels opgenomen ter bescherming van bijzonder natuurwaarden. Het gaat dan in het bijzonder om de bescherming van natuurgebieden van Europees belang (Natura 2000-gebieden) en de bescherming van soorten die van nature in Nederland in het wild voorkomen die een specifieke bescherming behoeven. Deze onderwerpen zullen hieronder worden toegelicht.

Zorgplicht

Een belangrijk overkoepelend instrument is de zorgplicht (artikel 1.11) waarin gesteld wordt dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor alle in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Deze zorg houdt in elk geval in dat eenieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor in het wild levende dieren en planten:

- Dergelijke handelingen achterwege laat dan wel
- Indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
- Voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zo veel mogelijk beperkt of ongedaan maakt (mitigatie).

Gebiedsbescherming

In de Wnb zijn regels opgenomen die de bescherming van natuurgebieden van Europees belang die behoren tot het Natura 2000-netwerk. Deze gebieden worden beschermd om de gunstige staat van instandhouding van vogelsoorten, habitattypen en andere planten- en diersoorten te behouden en waar nodig te herstellen. Voor plannen of projecten met mogelijke schadelijke handelingen is in de Wnb een vergunningensysteem opgenomen. Hieraan gekoppeld kan het bevoegd gezag preventieve dwingende maatregelen opleggen om schadelijke effecten te voorkomen.

Op basis van de Wnb wordt alleen nog bescherming geboden aan de zogenaamde Natura 2000-gebieden, welke onderdeel zijn van het Europese netwerk van natuurgebieden. De eerder nationaal beschermde natuurmonumenten worden niet meer beschermd op grond van nationale wetgeving. Wel kunnen provincies 'bijzondere provinciale natuurgebieden' en bijzondere provinciale landschappen' aanwijzen. Provincies kunnen eventueel zelf regelgeving opstellen voor deze gebieden.

De gebiedsbescherming is gericht op de bescherming van aangewezen habitats en soorten binnen de gebieden. Significant negatieve effecten op het beschermde gebied zijn niet toegestaan, tenzij sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang, er geen alternatieven voorhanden zijn en alle schade wordt gecompenseerd. De wet voorziet eveneens in het beschermen van het gebied tegen handelingen buiten het Natura 2000-gebied met een mogelijk negatief effect op de beschermde habitats en hieraan gekoppelde soorten. Dit is geregeld op basis van de zogenaamde externe werking.

Ten aanzien van Natura 2000-gebieden komen de uitvoeringsbevoegdheden voor het overgrote deel bij de provincies te liggen, met uitzondering van het aanwijzen van Natura 2000-gebieden en het vaststellen van de instandhoudingsdoelstellingen. Ten aanzien van de uitvoering is de provincie waarin een ingreep plaatsvindt, bevoegd. Voor rijkswateren blijft de rijksoverheid bevoegd.

Soortenbescherming

De in de Wnb gestelde regels ter bescherming van soorten voorzien in voorschriften ter bescherming van de van nature in het wild levende planten- en diersoorten. In dit deel staan de verplichte instrumenten van de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern, Bonn en het biodiversiteitsverdrag centraal. Het is erop gericht om voor de beschermde soorten een gunstige staat van instandhouding te bereiken of te herstellen.

Verbodsbepalingen

De verboden, afwijkingsmogelijkheden en andere beschermingsmiddelen zijn direct overgenomen uit deze richtlijnen en verdragen en worden in de Wnb opgedeeld in drie beschermingsregimes. Elk van de drie beschermingsregimes kent zijn eigen soortenlijsten met daarbij eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffingsverlening. Voor de eerste twee beschermingsregimes sluiten deze nauw aan bij de verboden en uitzonderingen uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Voor de andere soorten geldt een minder strikt regime.

Vogelrichtlijnsoorten: De bescherming van alle natuurlijk in het wild levende vogels van soorten die voorkomen in de EU als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn en de niet in die bijlage genoemde geregeld voorkomende trekvogelsoorten (artikel 3.1; zie bijlage 1). Voor deze soorten gelden de volgende verboden:

- lid 1: Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
- lid 2: Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- lid 3: Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
- lid 4: Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
- lid 5: Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Habitatrichtlijnsoorten: De bescherming van in het wild levende dieren en planten van soorten die voorkomen in de EU (zie bijlage 1) op grond van de Habitatrichtlijn (bijlagen I, II, IV en V) en soorten van de Conventie van Bern Appendix II en de Conventie van Bonn Appendix I (art. 3.5; zie bijlage 1). Voor deze soorten zijn in de Wnb de volgende verboden opgenomen:

- lid 1: Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
- lid 2: Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
- lid 3: Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
- lid 4: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
- lid 5: Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Andere soorten: De bescherming van niet onder de bovenstaande twee categorieën vallende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten voorkomend in Nederland, vermeld in de bijlage van de Wnb (art. 3.10; zie bijlage 2). Voor deze soorten is onverminderd artikel 3.5 eerste, vierde en vijfde lid het verboden om:

- lid 1a: In het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen.
- lid 1b: De vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
- lid 1c: Vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Voor de zoogdier-, amfibie- en reptielsoorten opgenomen in de bijlage van artikel 3.10 geldt geen Europese verplichting tot bescherming. Deze soorten worden beschermd vanwege

ecologische redenen of de breed in de maatschappij levende overtuiging dat deze dieren een bescherming behoeven. Hiermee geeft Nederland uitvoering aan de algemene verplichting van het Biodiversiteitsverdrag om kwetsbare en bedreigde dier- en plantsoorten te beschermen.

Houtopstanden

Het doel van in de Wnb opgenomen de regels ten aanzien van houtopstanden blijft de blijft de instandhouding van het bosareaal. De kern wordt gevormd door een meldplicht, herplantplicht en mogelijke oplegging van een kapverbod. Deze regels vloeien als zodanig niet onmiddellijk voort uit internationale verplichtingen, maar is van wezenlijk belang in het licht van nationale en internationale natuur-, landschaps- en milieudoelstellingen.

De regels met betrekking tot houtopstanden zijn van toepassing op alle bossen en houtopstanden buiten de 'bebouwde kom Wnb' groter dan 1.000 m² en rijbeplantingen van meer dan 20 bomen. De wet verplicht om de grond waarop het bos heeft gestaan binnen 3 jaar opnieuw in te planten met bomen. Indien mogelijk is herplanting door natuurlijke verjonging ook toegestaan. Waar natuurlijke verjonging niet mogelijk of te verwachten is, bijvoorbeeld bij lintbeplantingen minder dan 30 meter breed, moet geplant worden met boomsoorten die aansluiten bij de groeiplaats. De begrenzing 'bebouwde kom Wnb' wordt door de gemeente vastgesteld, maar hoeft niet samen te vallen met de bebouwde kom in het kader van de wegenverkeerswet. In geval een boom/bomen of andere houtopstanden binnen de bebouwde kom worden gekapt, dan kan een gemeentelijke (omgevings-)vergunning nodig zijn. Dit zal specifiek bij de betreffende gemeente moeten worden nagegaan. Struikbeplantingen groter dan 1.000 m² vallen onder de wet, met uitzondering van éénrijige geschoren meidoornheggen die als zodanig zijn aangelegd en worden beheerd. Spontane bosopslag langs sloten, op natuurterreinen en braakliggende terreinen valt onder de Boswet, zodra sprake is van een bedekkings-percentages van 60% en een opslag van vijf jaar of ouder. De Boswet is niet van toepassing op: erven en tuinen, windschermen van bomen langs boomgaarden, éénrijige beplanting van populier of wilg op of langs landbouwgronden, Italiaanse populier, linde, paardenkastanje en treurwilg, vruchtbomen, kerstsparran en kweekgoed.

Ook bevat de Wnb een basis om regels te stellen ter uitvoering van Europese regels die beogen te verzekeren dat in internationaal verband verhandeld hout en verhandelde houtproducten duurzaam zijn.

Nesten

De Wnb kent geen standaardperiode voor het broedseizoen van vogels. Het gaat erom of er een broedgeval is. Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het hele jaar gebruiken, zijn jaarrond beschermd. Slechts een beperkt aantal soorten bewoont het nest permanent of keert elk jaar terug naar hetzelfde nest. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken.

Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de bescherming van artikel 1.3 lid 2 van de Wnb. U heeft voor deze soorten geen ontheffing nodig voor werkzaamheden buiten het broedseizoen. En ook niet als u maatregelen treft die voorkomen dat deze soorten zich op de bouwplaats vestigen tijdens het broedseizoen. U mag dus buiten het broedseizoen nesten verplaatsen of verwijderen, maar daar zijn uitzonderingen op.

Nesten die het hele jaar door zijn beschermd

Op de volgende categorieën gelden de verbodsbepalingen van artikel 1.3 lid 2 van de Wnb het gehele seizoen:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil).
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: roek, gierzwaluw en huismus).
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: ooievaar, kerkuil en slechtvalk).
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: boomvalk, buizerd en ransuil).

Deze categorieën zijn terug te vinden in de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten'.

Nesten die *niet* het hele jaar door zijn beschermd

In de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' worden de volgende soorten aangegeven als categorie 5. Deze zijn buiten het broedseizoen niet beschermd.

5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten

De aangepaste lijst met jaarrond beschermde nesten is indicatief en niet uitputtend. Als aanvulling op de vorige lijst zijn ook vogelsoorten opgenomen met niet jaarrond beschermde nesten. De soorten uit bovenstaande categorie 5 vragen extra onderzoek, ook al zijn hun nesten niet jaarrond beschermd. Categorie 5-soorten zijn namelijk wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen

Bijlage 3   Literatuur

Weidevogelnota 2014-2020, Provincie Fryslân; webkaart Weidevogelkansgebied

Broekhuizen, S., Spoelstra, K., Thissen, J.B.M., Canters, K.J., Buys, J.C. 2016, Atlas van de Nederlandse zoogdieren, KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Dulleman, D. van & Y. van der Heide 2004. Weidevogels, vissen en vleermuizen in de Zuidlanden in 2003. A&W-rapport 421. Altenburg & Wymenga bv, Veenwouden.

NDFF, 2020. Bekende verspreiding van soorten ten opzichte van het plangebied – levering uit de NDFF, NDFF – ndff-ecogrid.nl

Provincie Fryslân. 2014-2020. Weidevogelnota. Uitgave provincie Fryslan Afdeling Sted en Plattelân.

RAVON, 2016, Ravon no. 63, bijlage, Waarnemingenoverzicht 2015, RAVON, Nijmegen.

Internetbronnen:

www.pdokviewer.pdok.nl

www.waarneming.nl

www.synbiosys.alterra.nl/natura2000

www.floron.nl

www.ravon.nl

www.verspreidingsatlas.nl

www.Fryslan.maps.nl

www.zoogdierenvereniging.nl

www.vogelbescherming.nl

www.vlinderstichting.nl